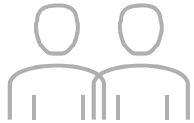

Innovatiiviset julkiset hankinnat Askelmerkit vaikuttaviin hankintoihin

Ville Valovirta
Teknologian tutkimuskeskus VTT

Tampere 26.1.2023

Hankinnat ja innovaatiot

Miten toteuttaa palveluiden vaikuttavuustavoitteita hankintojen avulla?

Miten hyödyntää uuden teknologian mahdollisuuksia, innovaatioita ja yrityssektorin kyvykkyyksiä?

Miten rakentaa kumppanuuksia palvelutuottajien ja toimittajien kanssa?

innovatiivinen julkinen hankinta

= uuden tai merkittävästi parannetun tavaran tai palvelun hankinta, joka

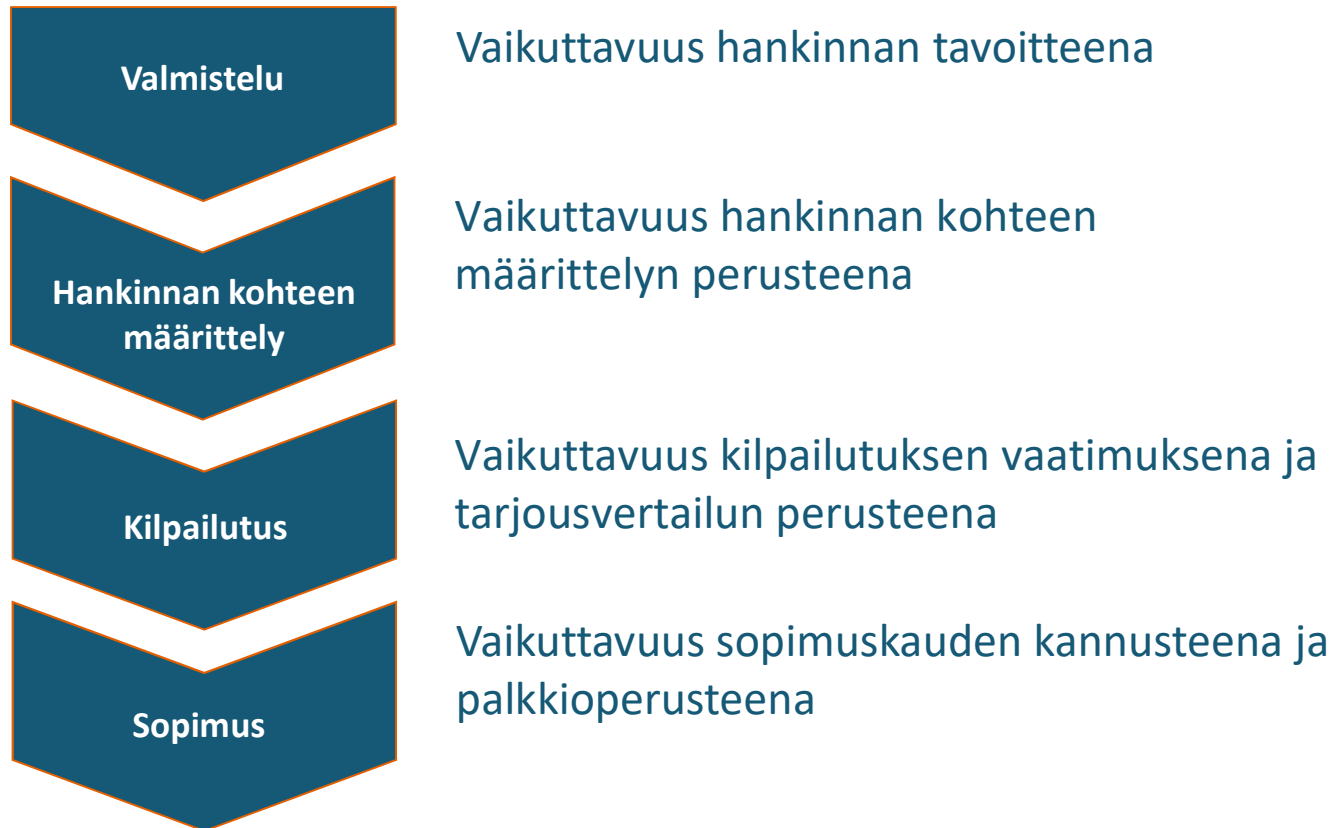
parantaa julkisen palvelun

- tuottavuutta,
- laatua,
- kestävyyttä,
- vaikuttavuutta.

Lähde: Valovirta ym. 2017

Vaikuttavuus hankinnoissa

Uudistumistarpeiden ja innovaatiomahdollisuuksien tunnistaminen

Kolme rinnakkaista polkua

1

Päätyvät ja uudelleen kilpailutettavat sopimukset

2

Toimialojen ja yksiköiden hankinta-aloitteet ja erilliset toimeksiannot

3

Kehityshankkeiden salkku ja kytkentä strategiaan

Kehittäminen ja hankinnat

- a) Luomme hankinnoissa **edellytykset** tunnistaa ja ottaa käyttöön uusia vaikuttavuutta parantavia innovatiivisia ratkaisuja
- b) Tilaamme palveluja **tuottajilta**, jotka kehittävät sopimukseen asetettujen tulostavoitteiden ja -kannustimien mukaisesti palveluja ja niiden vaikuttavuutta
- c) Tilaamme **kehitystyötä** yrityksiltä ja otamme ratkaisut käyttöön mikäli asetetut tulostavoitteet saavutetaan
- d) Tarjoamme yrityksille (mm. startupit) ympäristön **yhteiskehittämiselle** ja otamme kokeilujen kautta parhaita ratkaisuja käyttöön
- e) Kehitämme **itse** palveluja ja niiden vaikuttavuutta ja hankimme uuden toimintamallin mukaisia ratkaisuja toimittajilta

Johtaminen

Innovatiivisten hankintojen johtaminen on palveluiden kehittämisen johtamista hyödyntäen hankintojen avulla toimittajamarkkinoiden kyvykkyyksiä ja innovaatioita.

Tyypilliset riskit innovatiivisissa hankinnoissa

Hankkijoiden

kokemat riskit

Epävarmuus liittyen

- Laatuun, suorituskykyyn ja toiminnallisuuksiin suhteessa käyttäjätarpeisiin
- Innovatiivisten ratkaisujen vaikutuksiin palveluiden kehittämiseen
- Integrointi olemassa oleviin järjestelmiin ja prosesseihin

Toimittajien

kokemat riskit

Epävarmuus

- Tulevasta kysynnästä ja markkinoiden muodostumisesta innovatiivisille tuotteille ja palveluille
- Takaisinmaksusta tuotekehitys- investoinneille

Yhteiskunnan riskit

- Riski ettei innovatiiviset ratkaisut leviä ja skaalaudu, jolloin laajemmat yhteiskunnalliset ja taloudelliset vaikutukset jäävät toteutumatta
- Vaikutukset voivat liittyä sekä julkisten palveluiden parantamiseen että innovatiivisten tuotteiden markkinoihin

Riskien hallinnan strategiat

Riskien **madaltaminen**

- Tietopohjan vahvistaminen hankinnan valmistelussa
- Huolellinen valmistelu
- Markkinavuoropuhelu
- Asiantuntija-apu ja analyysit
- Hankintamallin valinta
- Pilotointi ja kokeilut

Riskien **siirtäminen**

- Hankinta- ja sopimusmallit

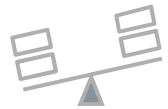
Riskien **jakaminen**

- Tilaajan ja toimittajan kesken
 - IPR-ehdot
 - Integroitujen toteutusmallien riskienjako
- Tilaajien kesken
- Tilaajan ja innovaatorahoittajan kesken
- Tilaajan ja (yksityisten) vaikuttavuussijoittajien kesken

Riskien **mitigointi** (realisoitumisen vaikutusten pienentäminen)

- Riskivakuudet ym.

Hyviä käytäntöjä

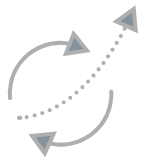
Hankintastrategia ja hankintaosaamisen kehittäminen

Ennakoivat markkinavuoropuhelut

Käyttäjälähtöinen yhteiskehitys ja testiympäristöt

Polku pilotista käyttöönottovaiheen hankintaan/investointiin palvelutuotannossa

Yhteiset tietomallit ja avoimet rajapinnat

Tulos- ja vaikuttavuuslähtöiset hankinnat ja sopimuskannusteet

Vaikuttavuusarviointi ja tiedolla johtamisen käytännöt

bey⁰nd

the obvious

Ville Valovirta
ville.valovirta@vtt.fi

@VTTFinland
@VilleValovirta

www.vtt.fi